

Bibeln mest lästa bok (del 5)

Livets Källas häftesserie

Nr. 60 Volym 13 December 2014

Skriv till vår adress i Sverige om du vill ha fler exemplar av detta eller tidigare häften:

Livets Källa, c/o BTHB, Hemmestorps Eke 32, SE-275 63 Blentarp

Andra häften i denna serie:

<i>Att leva tillsammans med Gud</i>	<i>Guds profetier</i>
<i>Bergspredikan (del 1)</i>	<i>Guds välsignelser</i>
<i>Bergspredikan (del 2)</i>	<i>Herren är min herde</i>
<i>Bergspredikan (del 3)</i>	<i>Hur kom Bibeln till? (del 1)</i>
<i>Bergspredikan (del 4)</i>	<i>Hur kom Bibeln till? (del 2)</i>
<i>Bergspredikan (del 5)</i>	<i>Jesu liknelser</i>
<i>Bibeln, GT i sammandrag</i>	<i>Jesu personlighet</i>
<i>Bibeln, en inledning till NT</i>	<i>Jesus kommer tillbaka</i>
<i>Bibelns historia 1</i>	<i>Jobs bok</i>
<i>Bibelns historia 2</i>	<i>Kristendomens fallgropar</i>
<i>Bibelns mest lästa bok</i>	<i>Kvinnor i Bibeln</i>
<i>Bibelns mest lästa bok (del 2)</i>	<i>Ord om glädje</i>
<i>Bibelns mest lästa bok (del 3)</i>	<i>Ord om hopp</i>
<i>Bibelns mest lästa bok (del 4)</i>	<i>Ord om tålamod</i>
<i>Den okände Jesus (del 1)</i>	<i>Svårförståeliga skriftställen (1)</i>
<i>Den okände Jesus (del 2)</i>	<i>Svårförståeliga skriftställen (2)</i>
<i>Det kristna hoppet</i>	<i>Svårförståeliga skriftställen (3)</i>
<i>Edens lustgård</i>	<i>Svårförståeliga skriftställen (4)</i>
<i>Församlingsbrevet (del 1)</i>	<i>Vad är det som styr ditt liv?</i>
<i>Församlingsbrevet (del 2)</i>	<i>Vad är en människa?</i>
<i>Församlingsbrevet (del 3)</i>	<i>Vad är Guds kärlek? (del 1)</i>
<i>Goda råd i dåliga tider</i>	<i>Vad är Guds kärlek? (del 2)</i>
<i>Gud och bön</i>	<i>Vad händer efter döden?</i>
<i>Gud och förlåtelse</i>	<i>Var fanns Gud den 22 juli 2011?</i>
<i>Gud och lidande</i>	<i>Varför?</i>
<i>Guds fred</i>	<i>Visdomsord till en ung man</i>
<i>Guds löften</i>	<i>Vägen till ett lyckligt äktenskap</i>
<i>Guds namn i Bibeln</i>	<i>Är Gud död?</i>
<i>Guds nåd (del 1)</i>	<i>Är Bibeln relevant för vår tid?</i>
<i>Guds nåd (del 2)</i>	

Copyright© 2014

Guds Världsvida Kyrka i Skandinavien

Skriftställena i *Livets Källas* häftesserie är huvudsakligen hämtade ur Svenska Folkbibeln Gamla Testamentet copyright © Stiftelsen Svenska Folkbibeln, Stockholm och Svenska Folkbibeln Nya Testamentet copyright © 1996, 1998, Stiftelsen Biblicum Ljungby och Stiftelsen Svenska Folkbibeln

Jesus, som visste om
allt som skulle hända
honom, gick ut och sade
till dem [de som kom för
att arrestera honom]: "Vem
söker ni?" De svarade:
"Jesus från Nasaret." Han
sade till dem: "Jag Är".

Bland dem stod också
Judas, han som förrådde
honom. När Jesus sade
till dem: Jag Är, vek de
tillbaka och föll till
marken.

Johannesevangeliet 18:4-6

DETTA HÄFTE HANDLAR OM gripandet och de påföljande förhören av Jesus på dagen av hans korsfästelse. För att få en helhetsbild av detta dramatiska dygn är berättelsen i Johannesevangeliet kompletterad med händelser beskrivna i de tre övriga evangelierna. Det är ofta så att där flera har bevittnat samma händelse lägger de märke till olika saker. Så även med de fyra evangelisterna, och även om Johannes har mycket unikt material så skriver han inte om allt som hände det dygnet. Vi har fyra evangelier,

som alla är vittnesbörd om Jesus och hans gärning. Att de lägger olika tonvikt på händelserna kan verka motsägelsefullt, men bekräftar istället deras äkthet och trovärdighet. Om deras vittnesbörd hade varit falskt skulle de sett till att det inte fanns något motsägelsefullt att anmärka på.

Förra häftet slutade med att soldaterna just anlant till trädgården i Getsemane där Jesus och lärjungarna var samlade. Nu fortsätter vi berättelsen om det dramatiska dygnet.

God läsning! ☐

Omslagsbilden: *Jesuiterna sålde det historiska St. Cuthbertevangeliet, antagligen den äldsta intakta bok som är producerad i Europa, till British Library för 9 miljoner pund (drygt 100 miljoner kr). British Library beskriver boken som: "Ett vackert verk med en ursprunglig röd skinnbindning i gott tillstånd". Biblioteket säger vidare: "Detta är det enda återstående högstatusmanuskript från denna avgörande period i brittisk historia som behållit sitt ursprungliga utseende, både invändigt och utvändigt".*

Häftesserien *Livets Källa* har som mål att göra evangeliet tydligt och relevant för vår tid. Den läses av kristna från olika trossamfund. Vår önskan är att hjälpa var och en att förstå sig själv och sitt förhållande till Gud, oavsett vilken kyrka man tillhör.

- 1 Johannesevangeliet 18:4–6
- 3–11 Jesus blir arresterad
- 12–20 Jesus och Pontius Pilatus

Kapitel 18: Jesus blir arresterad

Den kvällen, som alltid just före påsken, var det nästan fullmåne. Den stora skaran soldater stod i månskenet förundrade över att det inte var fler av Jesu anhängare där. Var det verkligen nödvändigt att skicka så många soldater för att gripa en enda man?

LÄRJUNGARNA STOD LAMSLAGNA vid åsynen av Judas som vägvisare för denna stora skara. Judas, som varit deras vän och förtrolige, Jesu lärjunge som innehåft en ledande roll i lärjungeskaran och tillika varit ekonomiansvarig, visade sig var förrädaren! Hans namn skulle för alltid vara synonymt med "en förrädare" på samma sätt som "en quisling" blivit det i Norge efter 2:a världskriget.

Jesus hade precis frågat dem vem de sökte. "Jesus från Nasaret", svarade de. Det var med avsikt som Jesus kallades för detta eftersom det dolde hans identitet. Egentligen skulle de ha

sagt "Jesus från Betlehem" för det var där han var född och hade familjetillhörighet. Men då hade det blivit uppenbart för alla vem Jesus i själva verket var, för det var därifrån Messias skulle komma (Mika 5:1). Fariséerna tog honom inte på allvar eftersom de trodde hans familj tillhörde Nasaret i Galiléen (Joh 7:52). Dessutom väntade sig judarna en Messias som kungarnas Kung och inte som en tjänare. De förstod heller inte varför Jesus talade om att dö när det var allmänt känt att Messias skulle leva för evigt. Om folket och fariséerna hade förstått vem han var skulle de ha utropat honom

De kom till Jerusalem, och Jesus gick in på tempelplatsen och började driva ut dem som sålde och köpte. Han slog omkull borden för dem som växlade pengar och stolarna för dem som sålde duvor”.

Markusevangeliet 11:15

till kung istället för att korsfästa honom, men detta ingick inte i Guds plan.

På deras frågor svarade Jesus med hög och myndig stämma: "Jag Är" vilket medförde att soldaterna och alla andra i följt föll till marken. I många översättningar är det oklart varför de faller omkull eftersom i dessa är Jesu svar översatt med "Det är jag", vilket inte stämmer med den grekiska originaltexten. För vad Jesus egentligen gör här är att använda det gudomliga namnet "Jag Är" – "Jahve" om sig själv. Denna maktdemonstration gjorde att de som kom för att arresteras honom föll baklänges. Soldaterna som trodde att de kom för att gripa en religiös fanatiker mötte en man med myndighet som tog kontroll över situationen istället för att fly från den.

Återigen frågade Jesus de omtumlade soldaterna i färd med att komma upp på benen: "Vem söker ni?" Matteus berättar att Judas gett besked till soldaterna att den som han skulle ge en kyss, honom var det de skulle arresteras. Det visar att Jesus både till utseende och klädnad såg ut som en vanlig judisk man och därför måste identifieras av Judas. Det är antagligen nu som Judas går fram till Jesus med ett falskt leende och ger honom en kyss, varpå Jesus

säger, "Min vän, varför är du här?" (Matt 26:50).

Jesus visste varför, och vände sig mot soldaterna och sa att om det var honom de sökte så skulle de låta de övriga gå. Han skulle överlämna sig frivilligt.

Vid det här laget hade lärjungarna kommit över den första chocken över avatt deras gode vän Judas var förrädaren i gruppen. Och att se soldaterna falla över ända, som om nedslagna av ett stort osynligt knytnävsslag, gjorde säkert stort intryck på dem. Apostlarna samlade sig runt Jesus och frågade om de skulle gripa till svärd för att försvara honom, de hade minst två svärd med sig (Luk 22:49, 38). Detta visar att flera av lärjungarna måste ha burit svärd. Men innan Jesus hinner svara drar Petrus sitt svärd och kastar sig fram för att angripa soldaterna, Översteprästens högste tjänare, Malkus, stod närmast och vänder sig om i sista ögonblicket varpå Petrus endast hugger av hans högra öra. Petrus visar med detta sin lojalitet och sin villighet att försvara Jesus med sitt liv.

Soldaterna drog genast sina vapen för att angripa den lilla gruppen lärjungar men Jesus stoppar dem med myndig röst och säger till Petrus att sticka svärdet i fodralet. Därefter böjer

han sig ner och plockar upp Malkus öra och sätter det på sin plats och helar så den omtumlade tjänaren (Luk 22:51). Det är underligt att detta inte gjorde märkbart intryck på dem som skulle arresteras Jesus. Men de hade väl sina order och kunde inget annat göra. Hur upplevde Malkus detta? Bibeln säger inget mer om Malkus men det är märkvärdigt att bara hans namn är nämnt i hela den stora skaran som kom för att fängsla Jesus. Var det för att han var översteprästens högste tjänare?

Jesus sa till Petrus, "Skulle jag inte dricka den kalk [bägare] som Fadern har gett mig?" (Joh 18:11), något som Petrus omedelbart förstod. I Gamla testamentet användes kalken som symbol på "lidande" (Ps 75:9, Jesaja 51:17–22). En kalk var en dryckesbägare och vinet var en symbol på blod. Det var Guds vilja att Jesus skulle dö och att mänskligheten på så sätt skulle bli försonade med Gud. Matteus lägger till att Jesus också sa till Petrus att om han bad om det skulle han kunna få tolv legioner med änglar till sitt försvar, om han ville (Matt 26:53). Tolv legioner, ungefär 70 000 änglar kunde Jesus få bara genom att be om det! Men Gud hade en annan plan som Jesus visste om och samtyckte till. →

Jesus, penningväxlarna och översteprästen Annas

I evangelierna får vi veta att Jesus jagade ut penningväxlarna ur templet minst två gånger, först i början av hans gärning (Joh 2:13–16) och sedan bara några dagar innan han blev korsfäst (Mark 11:15–19). Förutom dem i templet så hade penningväxlarna bås i en rad städer runt i landet,

men månaden som föregick påsken fanns de bara i templet.

Penningväxlarna sörjde för växling av inhemsk och utländsk valuta så att alla judar skulle kunna betala sin årliga tempelskatt på en halv silvershekel. Dessutom stod de för valutaväxling vad gällde djurförsäljning på tempelplatsen. Djuren var garanterat felfria och därmed godkända som offerdjur. Penningväxlarna tog betalt för sina tjänster.

För de som kom långväga ifrån var det enklare att köpa offerdjuret i Jerusalem än att ta med sig det på resan. Genom att köpa godkända offerdjur slapp de onödiga dispyter med prästerskapet om djurets kvalitet. Och detta var ju gott och väl bortsett från att priset på tempelplatsens offerdjur kunde vara så mycket som 15 gånger dyrare än normalpriset för ett felfritt djur.

På Jesu tid var det översteprästens familj som hade monopol på penningväxlingen och försäljningsbåsen kallades för "Hannas basarer" efter översteprästen Hannas. Översteprästens familj gjorde sig en förmögenhet på denna verksamhet och därför var de hatade. I Judiska Talmud kallas de för "Ormar" som exploaterade människor ekonomiskt för egen vinning.

Herodes den store tog bort regeln att översteprästens ämbete skulle vara livet ut. Efter detta tillsattes översteprästen av Judéens kung och senare av landshövdingen. Hannas var i tjänst från år 6 till 15 och var ökad för att utnyttja sin ställning för egen vinning. Alla hans söner blev överstepräster och även ett av hans barnbarn. Kajfas som var överstepräst på Jesu tid var hans svärson. De fick ämbetet genom att muta landshövdingen. Pengar var makt då som nu.

Lärjungarna visste inte vad de skulle göra, men använde sig av möjligheten att fly och därigenom komma undan med livet i behåll. I Markusevangeliet 14:51–52 läser vi om en ung man endast iklädd en linnen skjorta som rusade iväg naken efter att ha vridit sig ur en soldats grepp vilket visar på att soldaterna inte hade tänkt att lärjungarna skulle komma undan. Det grekiska ordet för naken kan också betyda i underkläderna. Det är mången spekulation om vem den unge mannen var, men han var i alla fall inte en av apostlarna i. Flera bibelkommentarer menar att det var Markus själv och att han var där för att bevittna det han senare skulle skriva i evangeliet. Skälet till att han bara hade linnen skjorta på sig torde vara att han legat och sovit och vaknat abrupt. Kanske var det ljudet av soldaternas tåg genom staden mot Oljeberget som hade väckt honom.

Jesus stod lugn och sansad och lät sig bindas av soldaterna. Alla förvånade sig över att han inte försökte fly. Soldaterna och översteprästens tjänare började gå tillbaka till staden med sin bundne fånge. De gick ner till Kidronbäcken och sedan upp till Jerusalems yttermur, genom stadsporten och genom de mörkklagda gatorna, endast

månens sken och soldaternas facklor lyste upp vägen till Hannas herresäte. Det var över midnatt.

De gick först till föregående överstepräst Hannas, svärfar till det årets överstepräst, Kajfas (Joh 18:13). Detta tyder på att Hannas var den som stod i kulisserna och höll i trådarna och hade en central roll i gripandet av Jesus. Endast Johannes beskriver förhöret hos Hannas. Vi kan senare se att Judas måste ha följt med soldaterna för att se vad Jesus skulle göra.

Man kan föreställa sig hur arg Hannas måste ha varit på denna bråkmakare från Galiléen. Bara några dagar tidigare hade Jesus vält omkull penningväxlarnas bord och jagat ut översteprästens djur ur templet. Och detta i högsäsong alldeles före påsken! Men nu stod den upproriske unge mannen framför Hannas, infångad och bunden. Hannas visade sin sanna karaktär när han försökte få Jesus att fördöma sig själv, vilket enligt judisk lag var brottsligt. En dom skulle vara baserad på vittnen. Jesus svarade att Hannas inte skulle fråga honom utan istället vända sig till andra (Joh 18:19–21). Här visar Jesus att kristna inte alltid ska vända andra kinden till. Jesus

stod på sin rätt och lät sig inte manipuleras av Hannas. Paulus gjorde något liknande när han och Silas blev arresterade i Filippi (Apg 16:35–39).

Efter detta misslyckade försök fördes Jesus till den rådande översteprästen Kajfas. Petrus och en annan lärjunge hade på avstånd följt efter soldaterna till översteprästens hus. Den andra lärjungen följde med Jesus in till översteprästen. "Men Petrus stod utanför vid porten. Den andra lärjungen, han som var bekant med översteprästen, gick då ut och talade med flickan som vaktade porten och förde in Petrus" (Joh 18:16). De flesta bibelkommentarerna är eniga om att den andra lärjungen är Johannes, eftersom han alltid talar om sig själv i tredje person i evangeliet. Om detta stämmer så kände Johannes den avskydde översteprästens familj och var dessutom vittne till förhöret med Jesus.

Hur kunde en galileisk fiskare tillika lärjunge till Jesus vara så bekant med översteprästen att han kunde gå rakt förbi portvakten och sedan även få denna att släppa in Petrus? Det finns flera teorier om detta, och en möjlig förklaring har med saltad fisk att göra. Vid denna tid bevarade man fisk genom att salta den och

handeln med saltad fisk mellan Gennesarets sjö och Jerusalem var betydande. Johannes far drev tillsammans med sina söner ett fiskeföretag med anställda (Mark 1:19–20), och det är möjligt att det var de som levererade fisk till översteprästen. Kanske var det Johannes som stod för leveranserna och blev på detta sätt bekant med familjen. En annan möjlighet är att Johannes tillhörde en prästfamilj.

Den kvinnliga portvakten tillmötesgick Johannes och släppte in Petrus på gårdsplanen. När han passerade henne frågade hon om inte han var en av Jesus lärjungar. Varför frågade hon det? Visste hon kanske att Johannes var det? Petrus förnekade detta och gick bort över gården till kolelden för att värma sig. Nätterna var kalla så här tidigt på året och det hade väckt uppmärksamhet om Petrus hade hållit sig undan. Under timmarna som gick förnekade Petrus att han kände Jesus två gånger till. En släkting till Malkus tyckte att han kände igen Petrus från trädgården i Getsemane (Joh 18:26). Tydligt hade han varit där och bevittnat Malkus helande. Det måste ha förundrat honom och kanske var det av nyfikenhet som han frågade Petrus. Men Petrus

nekade än en gång. Just då gal tuppen och Jesus vände sig om under förhöret och såg på Petrus (Luk 22:61). Då mindes Petrus Jesu ord bara några timmar tidigare att han skulle komma att förneka Jesus tre gånger innan tuppen gol. Petrus gick bort och grät bittert. Han hade svikit sin bästa vän.

Uttrycket "tuppen gol" är intressant eftersom det tydliga var förbjudet att ha tupp innanför Jerusalems murar. Tuppen som hördes kan ha varit från utanför stadsmuren, men det är också troligt att uttrycket är knutet till en signal för vaktskiftet på Antoniaborgen som låg alldeles

Modell av ett romerskt signalhorn från 300-talet, funnet i Frankrike. Själva klockdelen är avbruten. (British Museum)

bredvid templet . Det var vaktskifte flera gånger per natt och trumpeten man använde 03:00 kallades på latin för "gallicinium" vilket betyder "tuppgållen".

**Modell av
Antonia-
borgen**

När man talar om Petrus är det ofta denna episod man tänker på vilket inte gör Petrus rättvisa. Ett par timmar tidigare hade han egenhändigt gått till angrepp mot yrkessoldater väl vetande att det skulle kosta honom livet att försvara Jesus. Men nu var han förvirrad. Jesus hade stillat stormen på sjön, botat de sjuka, mättat 5000 människor med fem fiskar och två bröd och kastat ut penningväxlarna ur templet. Nu stod samme Jesus bunden i förhör hos översteprästen. Varför gjorde han sig inte fri? Han hade alltid haft full kontroll i varje situation! Var Jesus inte stark nog? Petrus var i kris, hela hans värld var i upplösning.

Petrus ville vara lojal mot Jesus men var till sist bara en människa. När vi läser om Petrus i Apostlagärningarna kan vi se att några veckor senare är han en annan man. En förändrad man, fylld av den heliga Anden. Guds heliga Ande kompletterar vår egen mänskliga ande (1 Kor 2:11) och förändrar oss. I Galaterbrevet 5:22 kan vi läsa om den heliga Andens frukt och hur den kan förändra oss och hur vi är mot andra. När Petrus fick den heliga Anden blev han, som Paulus beskriver det, "en ny människa".

Jesus fördes till Kaifas (Joh 18:24) som även han misslyckades med att få fram material till att döma Jesus. Eftersom dessa första förhör med Jesus ägde rum nattetid och utan att alla medlemmar av Högsta Rådet, Sanhedrin, var närvarande, var de enligt judisk lag både ogiltiga och olagliga.

Under tiden förhören pågick blev rådsmedlemmarna väckta och inkallade till ett krismöte och även en rad vittnen mot Jesus sammankallades av översteprästen. Mötet i Sanhedrin denna tidiga morgon var det tredje förhöret av Jesus (Matt 27:1). Vittnena som tillkallats kunde inte enas om vad Jesus hade sagt, och Jesus svarade inte på deras falska anklagelser. En del hävdar att med tanke på detta ska kristna inte försvara sig i en eventuell rättegång, men det är att missförstå. Jesus försvarade sig inte eftersom de då skulle ha förstått att han verkligen var Messias.

I Markusevangeliet 14:60–63 kan vi se översteprästens frustration över att Jesus inte svarar på anklagelserna. I flera timmar hade han försökt få bevis mot Jesus för att kunna döma honom till döden. I ett sista desperat försök frågade översteprästen – Hannas eller

Kaifas, vi vet inte – "Är du Messias, den Välsignades son?" (Mark 14:61). Jesus lyfte blicken och såg honom i ögonen. Nu var tiden inne för att säga vem han var. Lugnt och bestämt svarade han: "Jag Är. Och ni ska få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln" (Mark 14:62). Jesus använder återigen Guds namn "Jag Är" om sig själv och bekräftar därmed att han är Messias! Detta är sant, men ändå har det funnits och finns än idag människor som påstår sig vara Messias, Guds Son, Jesus Kristus osv.

Enligt Moselagen var det hädelse att påstå sig vara gudomlig och det kunde straffas med döden. Översteprästen rev sönder sina kläder, hycklande tecknet på helig vrede och sa, "Behöver vi några fler vittnen? Ni har hört hädelsen" (Mark 14:63–64). Rådet fann honom skyldig till döden. De band för hans ögon, spottade på honom och slog honom med knytnävarna, och sa, "Profetera! [Säg vem som slog dig!]" (Mark 14:65).

Rådet blev manipulerat av översteprästen, men Josef av Arimatea och troligtvis Nikodemus, båda rådsmedlemmar i Sanhedrin, gav inte sitt samtycke till rådets beslut. (Luk 23:51). □

Mitt på gården tände de upp en eld och slog sig ner, och Petrus satte sig mitt ibland dem. En tjänsteflicka som fick se honom sitta vid elden, betraktade honom noga och sade: "Den där mannen var också med honom." Men han nekade: "Nej, kvinna, jag känner honom inte." Strax därefter fick en man syn på honom och sade: "Du är också en av dem." Men Petrus svarade: "Människa, det är jag inte."

Ungefär en timma senare var det en annan man som bestämt försäkrade: "Visst var den där mannen med honom. Han är ju galilé."

Men Petrus sade: "Människa, jag förstår inte vad du menar." Och genast medan han ännu talade, gol tuppen.

Då vände Herren sig om och såg på Petrus. Och Petrus kom ihåg vad Herren hade sagt till honom: Innan tuppen gal i natt, skall du tre gånger förneka mig.

Lukasevangeliet 22:55–61

Jesus och Pontius Pilatus

Jesus fördes nu till den romerske landshövdingen Pontius Pilatus. Trots att Jesus enligt Moselagen kunde dömas till döden, hade judarna under romersk ockupation inte rätt att utföra bestraffningen. Landet var nu en del av det stora Romarriket. Endast en representant från Rom kunde verkställa en dödsdom (Joh 18:31).

ENLIGT MATTEUSEVANGELIET 27:3 såg Judas Jesus föras från översteprästens hus till den romerska landshövdingen Pontius Pilatus. Han måste alltså ha följt med soldaterna efter arresteringen i Getsemane till översteprästens hus för att se vad Jesus skulle göra. De tre lärjungarna Petrus, Johannes och Judas såg vad som skedde. De andra hade gömt sig. När Judas såg att Jesus blev dömd till döden och att Jesus frivilligt gick med på det, insåg han sitt misstag. Detta var uppenbarligen inte vad Judas hade haft för avsikt. Det hade gått alldeles fel. Jesus hade inte uppträtt med auktoritet som han annars alltid brukade göra. Judas tog sina 30

silvermynt och gick tillbaka till översteprästerna som just skickat Jesus vidare till Pilatus. Judas sa att han hade förrått oskyldigt blod och kastade pengarna på tempelgolvet.

Det står i Matteusevangeliet 27:3–5 att Judas ångrade vad han hade gjort och gick bort och hängde sig. I Apostlagärningarna 1:18 får vi veta att han föll död framstupa ner från trädet, antingen för att repet brast eller att grenen inte klarade hans vikt. Judas var den ende av lärjungarna som inte var ifrån Galiléén utan från Judéen. Han var troligtvis en välutbildad man kunnig i ekonomi, men han lät sitt pengabegär leda sig på

villovägar. Det är besynnerligt att han godtog en så låg summa för sin illgärning. 30 silvermynt kostade en slav på slavmarknaden! Judas hade sannolikt inte tänkt offra sina möjligheter att stjäla från lärjungakassan för ett sådant litet belopp. Han måste därför haft andra motiv än girighet för sitt svek. Jesus måste också varit mer värd för översteprästen än detta. Varför krävde inte Judas ett större belopp? En del menar att Judas blivit manipulerad av översteprästen och fått besked om att de bara ville prata med Jesus för att få veta om han verkligen kunde vara Messias. Andra menar att Judas ville provocera fram situationen så att Jesus skulle visa sig som Messias och kungarna Kung för alla och inte bara för lärjungarna. Men det vet vi inte.

Två av Jesu ledande lärjungar förnekade honom på en och samma natt och båda ångrade sig. Skillnaden mellan dem var att Petrus bekände sin synd inför Gud och tog emot Guds förlåtelse. Judas däremot insåg sitt misslyckande men bad inte om förlåtelse för det utan tog istället livet av sig.

När Judas hade stormat ut ur templet tog översteprästen de 30 silvermynten som Judas hade kastat på golvet, men eftersom det var blodspengar gick det inte att lägga dem i tempelkistan (Matt 27:6) Istället köpte de en åker för pengarna att ha som begravningsplats för främlingar och uppfyllde därmed en profetia som står att läsa i Jeremia 32:6–9.

Klockan var ännu inte 6 på morgonen när översteprästerna och de skriftlärde anlände till Pontius Pilatus. Han måste ha

*Shekel från Tyrus i Fenicien.
Mynt som detta präglades från
129 f.Kr till 66 e.Kr.*

känt till planen att arrestera Jesus eftersom han tillåtit soldater från Antoniaborgen att medverka vid arresteringen. Därför stod han redo att ta emot judarna och deras fånge så tidigt på dagen. Men judarna ville inte stiga in till Pilatus. Då skulle de bli ceremoniellt orena och inte kunna äta påskalammet på kvällen (Joh 18:28). Detta visar på att den judiska påskmåltiden inträffade senare den dagen och att det Jesus och lärjungarna åt inte var den egentliga påskmåltiden. Johannes är den enda som tydligt visar att Jesus korsfästes på själva påskdagen, under det att prästerna offrade påskalammen i templet, dvs. den 14 nisan enligt den judiska kalendern. Jesus är sannerligen vårt påskalamm (1 Kor 5:7)!

Pontius Pilatus var landshövding eller guvernör i Judéen å Roms vägnar mellan år 26 och 36 e.Kr. Vi känner inte till något om hans liv innan detta men han måste ha varit en god administratör och lojal mot Rom eftersom han fick styra över denna viktiga knutpunkt mellan Syrien och Egypten. Bland judarna var han inte populär då han vid flera tillfällen inte visat dem och deras religion någon respekt. Under det romerska styret var Caesarea som låg vid

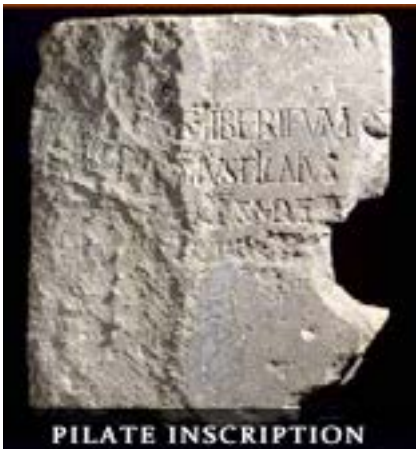
Medelhavskusten huvudstad och inte Jerusalem. Landshövdingen var däremot alltid i Jerusalem under de judiska högtiderna för att hålla lugn och ordning. Första gången Pilatus kom till Jerusalem bar soldaterna fanor som på toppen hade en liten byst av kejsaren. Eftersom kejsaren betraktades som en gud i Romarriket innebar det för judarna att Pilatus tog med sig en främmande gud till staden och detta provocerade dem oerhört. De förgående landshövdingarna hade av hänsyn till judarnas religion tagit bort kejsarbysterna från fanorna innan de gick in i Jerusalem. Men Pontius Pilatus vägrade. Han ville visa vem som bestämde. Judarna i Jerusalem bad förgäves att han skulle ta bort bysterna och när han for tillbaka till Caesarea följde en grupp judar efter. Under fem hela dagar vädjade de till honom att ta bort bysterna. Han hotade dem med döden om de inte upphörde med detta nonsens varpå de la sig ner villiga att dö. Till och med den cyniska Pilatus kunde inte döda de försvarslösa männen som låg framför honom, och han lät dem gå. Efter det tog han bort kejsaren från baneren när han besökte Jerusalem. Det började inte så bra för den nye landshövdingen!

Det andra som förargade Jerusalemborna var att han tog pengar ur tempelkistan för att bygga en akvedukt som skulle leda in vatten i staden. Och visst behövde de vatten men den årliga tempelskatten som varje jude var ålagd att betala skulle endast gå till reparationer och allt annat i anknytning till templet. När detta kom till allmänhetens kännedom blev det uppror och Pontius Pilatus skickade soldater förklädda som gemene man ut i folkmängden. På en given signal

drog soldaterna sina vapen och dödade många av dem som protesterat mot landshövdingen.

En tredje händelse där Pilatus missbedömde judarnas reaktioner var när han med sina soldater anlände till Jerusalem bärande den speciella sköld som användes vid dyrkandet av kejsar Tiberius. Tiberius namn stod på sköldarna. Judarna ansåg detta likvärdigt med kejsarbysterna på soldatfanorna, alltså som en del av kejsardyrkandet. Folket gjorde uppror igen och till och

Denna stenhäll upptäcktes 1961 av en italiensk expedition vid en utgrävning av teatern vid Caesarea Maritima. Inskriptionen eller stenen hade troligtvis ursprungligen varit en del av ett tempel kallat "ett tiberium" dedikerat till den romerske kejsaren Tiberius 14-37 e. Kr. Senare användes den som en del av ett brunnslock – se halvcirkeln på höger sida. Från 300-talet användes den som trappsteg i den bysantinska teater där expeditionen upptäckte den.

STIBERIEVM (dedikerad till kejsar Tiberius) av PONTIVS PILATVS (Pontius Pilatus) PRAEECTVS IVDAEAE (landshövding i Judéen).

med Pilatus närmaste vänner och rådgivare bad honom ta bort sköldarna, men han vägrade. Judarna rapporterade detta till kejsar Tiberius som beordrade Pilatus att ögonblickligen ta bort sköldarna.

Allt detta hände åren innan Jesus stod inför Pilatus, och det ger oss möjligheten att förstå förhållandet mellan judarna, Pilatus och kejsaren. Pilatus ville inte att judarna skulle få ännu en möjlighet att klaga på honom till kejsaren. Förra gången var tillräckligt förödmjukande. Kung Herodes Agrippa, samtida med Pilatus, skrev i ett brev till kejsar Caligula att Pilatus var

en "omedgörlig och hänsynslös, hård man". Pilatus blev av med sin höga ställning i samband med vad som hände år 35 där han när han slog ner ett uppror i Samarien använde mer våld än nödvändigt. Samarierna hade goda relationer med Rom och saken rapporterades därför dit. På grund av detta avsatte kejsar Tiberius Pilatus, som skickades hem för att stå till svars för sina handlingar. När Pilatus var på väg till Rom dog Tiberius och därför blev Pilatus antagligen aldrig ställd inför rätta. Vi vet inte så mycket om Pilatus efter detta, mer än det Eusebius, historiker från 200-talet berättar,

Pretoriet i Jerusalem där Jesus stod åtalad inför Pontius Pilatus. Det täckte delar av kung Herodes den stores palats så Jesus hade inte många steg att gå för att komma till kung Herodes son, Herodes Antipas.

han skrev att Pontius Pilatus tog livet av sig AD 36.

Efter denna beskrivning av Pilatus förstår vi bättre förhållandet mellan honom och judarna denna morgon. Efter flera övergrepp hade Pilatus spända relationer både till judarna och kejsaren i Rom. Efter några korta konversationer med Jesus inser Pilatus att det hela är en komplott och att Jesus är oskyldig. Under de följande tre timmarna försöker Pilatus ta sig ur situationen utan att komma på kant med judarna igen. Först sa han att de själva måste döma Jesus enligt judisk lag (Joh 18:31). De svarade precis som det var att de inte hade rätt att utföra dödstraff utan Roms godkännande.

Men också judarna hade ett problem. Hädelse var tillräckligt för en dödsdom enligt judisk lag men det räckte inte enligt romersk lag och Rom ville inte lägga sig i religiösa tvister. Därför var det nödvändigt att framställa Jesus som en upprorsmakare, ett hot mot Rom. De började med att säga, "Vi har funnit att den här mannen förleder vårt folk, förbjuder oss betala skatt till kejsaren och säger att han är Messias, en konung" (Luk 23:2). Pilatus förstod snart att Jesus inte var den politiska och upproriska

kunga-figur som han beskrevs som. Han förstod att Jesus var oskyldig och försökte frige honom.

När Pilatus hörde att Jesus var från Nasaret såg han en chans att komma undan genom att skicka Jesus till Herodes Agrippa, kung i Galiléen. Fram till denna stund hade det rått fiendskap mellan Herodes och Pilatus, men Herodes satte så högt värde på att Pilatus skickade honom Jesus att de båda blev vänner. Herodes såg fram emot att träffa Jesus som han hade hört så mycket om och hoppades att han skulle göra ett under av något slag. Han pratade länge med Jesus men Jesus förblev tyst. Till slut tappade Herodes tålmodet och började håna Jesus och spotta på honom. Sedan skickade han honom tillbaka till Pilatus (Luk 23:9–12).

När judarna kom tillbaka till Pilatus samlade han överstepräster, rådsmedlemmarna och folket och sa, "Ni har fört den här mannen till mig och sagt att han uppviglar folket. Jag har nu förhört honom i er närvaro men inte funnit honom skyldig till det som ni anklagar honom för. Inte heller Herodes har funnit honom skyldig, och därför har han skickat honom tillbaka till oss. Ni ser att mannen inte har

gjort något som förtjänar döden (Luk 23:14–15).

Pilatus försökte febrilt komma ur den kinkiga situationen. Han erinrade sig att det var en tradition att frige en fånge vid påskhögtiden. Han frågade om de inte ville att Jesus skulle frigas. Men de ville hellre att en förbrytare vid namn Barabbas skulle släppas fri (Joh 18:39–40). Det grekiska ordet här används ofta av den judiska historikern Josefus om upprorsmakare. Enligt Markusevangeliet 15:7 beskrivs Barabbas som en som under ett uppror nyligen begått ett mord.

Bortsett från detta vet vi ingenting om Barabbas, men man kan tänka sig att han blev glatt överraskad vid beskedet

om att Jesus skulle dö istället för honom. Barabbas följde säkert med folkmassan till Golgata där Jesus och de två brottslingarna korsfästes. Precis som de båda brottslingarna kände Barabbas säkert till Jesus (Luk 23:39–40). Vi är i samma situation som Barabbas. Jesus tog på sig våra synder och dog för oss på korset. Barabbas var den förste som Jesus dog för. Det är intressant att Barabbas betyder "faderns son" vilket är precis vad Jesus är!

När också detta försök att frige Jesus misslyckats försökte Pilatus med en kompromiss. Trots att han visste att anklagelserna mot Jesus var falska föreslog han att Jesus skulle gisslas och därefter sättas på fri fot (Luk 23:16). Medan

Modell av templet på Jesu tid.

Pilatus satt i rättssalen kom ett meddelande från hans hustru. Hon skrev att han måste vara försiktig med vad han gjorde med Jesus för hon hade under natten lidit mycket i en dröm på grund av honom (Matt 27:19). Pilatus var pressad på alla sidor.

Jesus fördes ut på bakgården där Pilatus lät soldaterna piska honom i hopp om att judarna skulle godta detta som straff nog. Många som blev piskade dog, för i piskan fanns nämligen glasbitar och metallstycken som med varje slag slet sönder kroppen i djupa blodiga sår. Smärtan var fruktansvärd men han ropade inte på hjälp. Han bad inte änglarna om hjälp i denna paradoxala situation där Skaparen blev misshandlad av sina egna skapelser! Allt var i enlighet med Guds plan för att kunna försonas med mänskligheten. Gud kom för att ta på sig ansvaret för allt lidande han tillåtit under mänsklighetens historia. Han hade en plan som inte folket, fariséerna och översteprästererna förstod. Jesu liv – en tragedi, ett misslyckat slut på ett liv som börjat så förhoppningsfullt, var i själva verket – en seger som folket varken kunde se eller förstå. Det enda översteprästererna ville var att få bort denne bråkstake som hotade deras

maktposition. De förstod inte att Jesus verkligen var Messias, kungarnas Kung.

Det är lätt för oss att se att Jesus skulle komma två gånger till världen, ena gången som en tjänare och andra gången som kungarnas Kung. Men var någonstans i bibeln står det att Jesus först skulle komma som en tjänare? Judarna förstod Jesaja 53 om den lidande tjänaren som en omskrivning av Israel inte Messias. Judarna väntade, och väntar ännu, på att kungarnas Kung skulle komma – och Jesus passade inte in i bilden. Han måste alltså därför vara en falsk Messias. Det är lätt att döma judarna för att ha dödat Jesus men vad hade vi själva gjort om vi levdt då och inte förstått vem Jesus var?

Soldaterna klädde den blodiga och sargade Jesus i en purpurfärgad mantel och satte en törnekrona på hans huvud och sedan förde Pilatus ut honom till folket och sa, "Se, människan!" (Joh 19:5) Han ville kanske väcka folkets sympati för Jesus där han stod framför dem blodig och sönderslagen. Men det grekiska uttrycket som används här, *ho anthros* kan också förstås på annat sätt, så som de grekiska filosoferna senare skulle använda det med betydelsen,

den perfekta människan eller *den idealiska människan*.

Men inte heller med denna kompromiss lyckades Pilatus. Översteprästerna och deras tjänare ropade, "Korsfäst honom! Korsfäst honom!" Pilatus gick tillbaka till Jesus men fick ingen hjälp av honom nu heller. Det verkade som om Jesus inte var intresserad av att bli fri. Pilatus var fullständigt förvirrad.

Tillbaka till folket igen försökte Pilatus återigen frige Jesus, men judarna ropade, "Friger du honom är du inte kejsarens vän. Var och en som gör sig själv till konung sätter sig upp mot kejsaren" (Joh 19:12). Pilatus insåg att han måste välja. Antingen frige Jesus

och själv bli avsatt av kejsaren eller låta judarna få sin vilja igenom och behålla sin ställning som landshövding. Pilatus satte sig i domarstolen för att avge domen. Han förde fram Jesus inför folket och sa, "Här ser ni er konung!" Varpå översteprästerna ropade: "Vi har ingen annan konung än kejsaren" (Joh 19:15). Han måste ha stelnat när han hörde judarna kalla kejsaren för sin kung. Nu visste han att slaget var förlorat. Pilatus bad om vatten och tvådde sina händer i ett sista försök att lägga ansvaret på judarna. Denna handling är nog det som Pilatus är mest känd för. Därefter utlämnade han Jesus till att korsfästas. □

Modell av Jerusalem baserad på arkeologiska fynd.

Livets Källa, c/o BTHB, Hemmestorps Eke 32,
SE-275 63 Blentarp, Sverige

Redaktionen:

Livets Kilde, Postboks 89 Holmlia, NO-1201 Oslo

Övriga adresser i Norden:

Danmark: *Livets Kilde Hæfteserie*,
P.O. Box 714, DK-4000 Roskilde

Finland: *Livets Kilde*, Box 603, FI-00101 Helsingfors

Sverige: *Livets Kilde*, c/o BTHB, Hemmestorps Eke 32,
SE-275 63 Blentarp (produktion)

Telefonkontakt:

Danmark: +45-22 67 70 96

Norge: +47-64 87 74 48

Sverige: +46-(0)8 657 9194

Stöd för utgivning av *Livets Källas* häfteserie:

Livets Källa är gratis. Vi har ungefär 1400 läsare vid det här laget och med frivilliga bidrag är det möjligt att ge ut häftena. Vi är djupt tacksamma för ert finansiella stöd. Arbetet med *Livets Källas* häften sker på frivillig basis, men tryckning och porto måste betalas. Om du vill bidra till utgivningen av våra häften kan du göra det på något av nedanstående konton:

Danmark: 1-245-7278

Finland: 800014-1952461

Norge: 7082 0512624

Sverige: 98 07 30-6

Författare av detta häftet: Carl Fredrik Aas
Norsk originaltitel: *Bibelens mest leste bok (4. del)*
Översättare: Renée Strand

Hur kom Bibeln till? (del 1)

Livets Källas häftserie
nr 11. År 1971. 100 sidor.

Hur kom Bibeln till? (del 2)

Livets Källas häftserie
nr 12. År 1971. 100 sidor.

Bibels historia Sammandrag av Gamla testamentet

Livets Källas häftserie
nr 13. År 1971. 100 sidor.

Bibels historia 1 En bok erövrar världen

Livets Källas häftserie
nr 14. År 1971. 100 sidor.

Bibels historia En inledning till Nya testamentet

Livets Källas häftserie
nr 15. År 1971. 100 sidor.

Bibels historia 2 En bok erövrar världen

Livets Källas häftserie
nr 16. År 1971. 100 sidor.

För mer information, se vår hemsida

www.gvks.org

Guds Världsvida kyrka i Skandinavien

001BMLB5(s)/122014